

ارتباط مناطق پردازش صادرات با اقتصاد داخلی جمهوری کره

خواهد آمد. در پایان، این سوال که آیا ارتباطات مذکور ناشی از سیاستگزاری بوده یا بازار آن را ایجاب نموده، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۱. استفاده از مواد اولیه داخلی^۱

ویژگی جزیره‌ای (جدائی) مناطق پردازش صادرات در ادبیات مربوطه یک موضوع محرز است. در واقع، بارها و بارها ثابت شده است که مناطق پردازش صادرات به جدا ماندن از کشور میزبان گرایش دارند، زیرا شرکت‌های مستقر در مناطق پردازش صادرات به وضوح ترجیح می‌دهند که مواد اولیه خود را از خارج و اغلب از طریق

به دنبال بررسی کلی از عملکرد مناطق پردازش صادرات جمهوری کره در قسمتهای قبل، این بخش از مقاله بر شواهد تجربی موجود در ارتباط با گستردگی و ماهیت ارتباطات ایجاد شده بین موسسات واقع در مناطق پردازش صادرات و اقتصاد داخلی جمهوری کره تاکید دارد. دو نوع «ارتباط پس‌رو»^۱ عمده - یعنی استفاده از مواد خام داخلی بعنوان نهاده و ترتیبات پیمانکاری فرعی با بنگاه‌های داخلی - به تفصیل بیشتر مورد بررسی قرار می‌گیرند. به دنبال آن، بخش کوتاهی درباره فروش موسسات مناطق پردازش صادرات در بازار داخلی (که میتوان آن را «ارتباط پیش‌رو»^۲ دانست)،

(1) Backward Linkage

(2) Forward Linkage

(۳) - واژه «مواد اولیه داخلی» در اینجا برطبق آمار ارائه شده و تعاریف بکار رفته توسط دفاتر مدیریت مناطق

مبادلات بین شرکتی تامین نمایند. همانگونه که در زیر نشان داده خواهد شد، مناطق پردازش صادرات جمهوری کره در رابطه با این الگوی سنتی - لااقل در زمینه میزان ارتباطات پس رو ایجاد شده - یک استثنا به شمار می روند.

بنگاههای واقع در مناطق پردازش صادرات «ایری» و «ماسان» در فاصله

زمانی کوتاهی پس از تأسیس این مناطق، تأمین نهاده های خود از منابع داخلی را به میزان قابل ملاحظه ای توسعه داده اند (نگاه کنید به جدول ۱۲).

در مورد منطقه ماسان، سهم مواد اولیه تامین شده از داخل درکل مواد اولیه مصرف شده تنها در عرض چهار سال از ۳/۳ درصد به قریب یک چهارم (۴/۴ درصد) رسید.

جدول (۱۲) - مناطق پردازش صادرات ایری و ماسان: شاخصهای استفاده از مواد اولیه داخلی در

سالهای ۱۹۷۱، ۱۹۷۵ و ۱۹۷۹-۸۵

(درصد)

سال	سهم مواد اولیه داخلی در ارزش صادرات		سهم مواد اولیه داخلی در کل مواد اولیه	
	ماسان	ایری	ماسان	ایری
۱۹۷۱	۲/۲	-	۳/۳	-
۱۹۷۵	۱۷/۳	..	۲۴/۴	..
۱۹۷۹	۲۴	۲۲/۸	۳۳/۸	۲۸/۶
۱۹۸۰	۲۲/۸	..	۳۳	..
۱۹۸۱	۲۱/۷	۲۱/۵	۳۲/۷	۲۸/۲
۱۹۸۲	۲۳/۷	۱۸/۵	۳۵/۸	۲۴/۵
۱۹۸۳	۲۲	۳۱/۳	۳۲/۹	۳۴/۸
۱۹۸۴	۲۲/۳	۲۹/۹	۳۱/۴	۳۵/۵
۱۹۸۵	۲۲	۲۸/۴	۳۲/۳	۳۴

مأخذ: محاسبه شده براساس آمار ارائه شده از سوی دفاتر مدیریت مناطق پردازش صادرات ماسان و ایری

پردازش صادرات بکار رفته است. این و اثر حاکی از دو صفت مهم است:

(الف) مواد اولیه همچنین در برگیرنده قطعات و قطعات منفصله است؛

(ب) «داخلی» در واقع به مفهوم «وارد نشده» است، به عبارت دیگر، مواد اولیه تامین شده توسط دیگر بنگاههای منطقه پردازش صادرات بعنوان موادی که از داخل تامین گردیده اند محسوب شده اند. ارقام ارائه شده در این بخش، به این مفهوم گسترده تامین مواد اولیه از داخل اشاره دارند. در قسمت سوم مقاله، محدوده تامین مواد اولیه از داخل و تامین آنها از داخل مناطق پردازش صادرات بطور جداگانه مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

شرکتهای واقع در مناطق پردازش صادرات به وضوح ترجیح می دهند که مواد اولیه مورد نیاز خود را از خارج از کشور میزبان و از طریق معامله با شرکتهای وابسته انجام دهند، اما در این رابطه جمهوری کره یک استثناء بشمار می رود.

برای منطقه ماسان وجود دارد (نگاه کنید به جدول ۱۳). این ارقام نشان می دهد که ساخت کفش و محصولات فلز آهن تا حدود زیادی متکی به عرضه مواد اولیه داخلی است؛ سهم مواد اولیه داخلی این بخشها در سال ۱۹۸۵ بترتیب معادل ۶۹ و ۷۷ درصد بود. در انتهای مقابل این طیف، بخش فلزات غیرآهنی (با ۸ درصد سهم) و تولید ماشین آلات دقیقه (با ۱۶ درصد سهم) پائین ترین نسبتها را در این رابطه داشتند. در سال ۱۹۸۵، منسوجات و پوشاک نسبتی معادل ۳۷ درصد را نشان می دادند - که این صنایع را در سطحی بالاتر از متوسط کل شرکتهای منطقه ماسان قرار می داد - و این در حالی بود که این صنایع در سال ۱۹۸۴ سهمی پائینتر (معادل ۱۹ درصد) داشتند. در ارتباط با روند تامین مواد اولیه از منابع داخلی در طول زمان، دو پیشامد برجسته هستند. در حالیکه نسبت مواد اولیه داخلی در صنایع الکترونیک، کالاهای برقی و ماشین آلات عمومی کاهش یافت، این نسبت در صنعت ماشین آلات دقیقه افزایش پیدا نمود. دلایل این روندها را نمی توان معین نمود، لکن این روندها می تواند از یکسو حاکی از افزایش رقابت از جانب

در نیمه دوم دهه ۱۹۷۰ این رقم افزایش بیشتری یافت و به یک سوم در سال ۱۹۷۹ رسید. از آن زمان تا کنون، این سهم با نوسانات اندکی (در سال ۱۹۸۲ به اوج خود یعنی ۳۵/۸ درصد رسید) در همان سطح باقی مانده است.

اگرچه ارقام متناسط برای اولین سال های فعالیت منطقه ایری موجود نیست، ولی بنظر می رسد تحوّل مشابهی باید در این منطقه به وقوع پیوسته باشد. یکبار دیگر، تنها چهار سال طول کشید تا سهم مواد اولیه داخلی در این منطقه به رقم قابل ملاحظه ۲۸/۶ درصد برسد. چنین بنظر می رسد که همانند مورد منطقه پردازش صادرات ماسان، در مدتی کمتر از ده سال فعالیت، نقطه اشباع مشخصی حاصل آمده باشد. گرچه منطقه ایری در سال ۱۹۸۵ سهم بالاتری (معادل ۳۴ درصد) داشت، لکن با اختلاف کمی، هر دو منطقه عملکردی مشابه در این زمینه ظاهر ساخته اند.

همانگونه که انتظار می رود، بخشهای مختلف صنعتی، در زمینه تأمین نهاده های خود تفاوت های مشخصی را ظاهر می سازند. آمار مربوط به سهم مواد اولیه داخلی در کل مواد اولیه برحسب بخشهای صنعتی، تنها

جدول (۱۳) - منطقه پردازش صادرات ماسان: سهم مواد اولیه داخلی در کل مواد اولیه برحسب بخشهای صنعتی در سال ۱۹۸۰ و ۸۵-۱۹۸۳ (درصد)

سهم مواد اولیه داخلی در کل مواد اولیه				بخش صنعت
۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳	۱۹۸۰	
۲۹	۲۹	۲۹	۳۳	برق و الکترونیک
۶۹	۶۱	۶۵	۴۰	فلزات آهنی
۸	۱۸	۱۹		فلزات غیر آهنی
۳۴	۳۵	۴۳	۰۰	ماشین آلات
۱۶	۱۶	۱۱	۹	ماشین آلات دقیقه
۳۷	۱۹	۳۱	۳۳	منسوجات و پوشاک
۷۷	۸۱	۷۵	۷۰	کفش
۴۱	۴۲	۳۱	۲۹	سایر
۳۲/۳	۳۱/۴	۳۲/۹	۳۳	کل

مأخذ: برای سال ۱۹۸۰:

Peter G. Warr, «Korea's Massan Free Export Zone: Benefits and Costs, *The Developing Economies*, vol. 22, No. 2(1984), p. 175.

برای سالهای ۸۵-۱۹۸۳: محاسبه شده براساس آمار ارائه شده بوسیله دفتر مدیریت منطقه پردازش صادرات ماسان.

عرضه کنندگان خارجی قطعات استاندارد و ارزان قیمت الکترونیکی و برقی، و از سوی دیگر نشانه توانائی در حال ظهور عرضه کنندگان جمهوری کره در تولید قطعات پیچیده تر مورد نیاز در تولید ماشین آلات دقیقه باشد.

جدول (۱۴) بر مبنای آمار عرضه شده در یکی از تحقیقات، در مورد نحوه تامین مواد اولیه شرکتهای خارجی از داخل کشور جمهوری کره تهیه شده و ارتباطات پس رو بین منطقه ماسان و دیگر شرکتهای خارجی

را با این کشور بطور کلی مورد مقایسه قرار می دهد.

از آنجا که آمار کشوری تنها برای دوره ۷۸-۱۹۷۴ وجود دارد، این مسئله تطبیقی متأسفانه باید به دوره مذکور محدود شود.

ابتداء، با در نظر گرفتن مستقیم ترین اثر ارتباطی، یعنی سهم مواد اولیه داخلی در ارزش کل تولید، می توان ملاحظه کرد که این سهم برای بنگاههای منطقه ماسان و برای بنگاههای خارجی واقع در سراسر کشور به شکلی نسبتاً یکنواخت از حدود ۱۵ درصد ارتباط مناطق پردازش صادرات... ۶۵

به بیش از ۲۰ درصد افزایش یافته است، لکن نکته شگفت آور آن است که نسبتهای ارتباط منطقه ماسان به گونه ای پایدار بیش از نسبت متوسط برای کشور است و در سال ۱۹۷۷ به میزان ۵۸ درصد بیش از آن بوده است. الگوی مشابهی را میتوان دقیقاً از دومین شاخص ارتباطی مورد استفاده، یعنی سهم مواد اولیه داخلی در کل مواد اولیه، مشاهده نمود.

در نگاه اول بنظر می رسد که - باتوجه به ماهیت جزیره ای (جدائی) مناطق پردازش صادرات - این نتیجه غیرمنتظره باشد.

توضیحاتی چند را در این ارتباط می توان ارائه نمود. اولین، و بدیهی ترین توضیح آنکه، ساختار بخشی سرمایه گذاری در منطقه ماسان مشخصاً با ساختار کلی سرمایه گذاری خارجی در بخشهای مختلف کشور تفاوت دارد: صنایع الکترونیکی تقریباً ۶۰ درصد سرمایه گذاری در منطقه پردازش صادرات ماسان را در اختیار دارند، لکن سهمی کمتر از ۲۰ درصد سرمایه گذاری خارجی در صنایع را در سراسر کشور تشکیل می دهند. همزمان، سرمایه گذاری خارجی در صنایع شیمیائی مهمترین زمینه در سطح ملی

جدول (۱۴) - مقایسه استفاده از مواد اولیه داخلی توسط منطقه پردازش صادرات ماسان و شرکتهای خارجی واقع در جمهوری کره، ۷۸ - ۱۹۷۴

۱۹۷۸	۱۹۷۷	۱۹۷۶	۱۹۷۵	۱۹۷۴	مصدر
درصد سهم مواد اولیه داخلی در ارزش تولید					
۲۲/۴	۲۴/۲	۲۱	۱۷/۳	۱۵/۲	(۱) - برای منطقه ماسان
۲۰/۷	۱۵/۳	۱۵/۶	۱۳/۳	۱۴/۹	(۲) - برای شرکتهای خارجی
۱۰۸	۱۵۸	۱۳۵	۱۳۰	۱۰۲	$\frac{(1)}{(2)} \times 100$
درصد سهم مواد اولیه داخلی در کل مواد اولیه					
۳۸/۱	۳۳/۴	۳۰	۲۴/۴	۲۲	(۳) - برای منطقه ماسان
۳۰	۲۲/۳	۲۱/۲	۱۷/۳	۱۸/۱	(۴) - برای شرکتهای خارجی
۱۰۴	۱۵۰	۱۴۲	۱۴۱	۱۲۲	$\frac{(3)}{(4)} \times 100$

مأخذ: محاسبه شده بر مبنای آمار ارائه شده توسط دفتر مدیریت منطقه پردازش صادرات ماسان و نیز از مقاله زیر:

Young Koo Bohn, «Direct Foreign Investment in Korea», in *Foreign Trade and Investment: Economic Development in the Newly Industrializing Asian Countries*, W. Golenson, ed. (Madison, Wisconsin: University Of Wisconsin Press, 1985), p. 195.

صنایع مختلف، ارتباطات پس رو و پیش رو متفاوتی را بطور بالقوه می‌توانند ایجاد نمایند، از این رو در انتخاب و سرمایه‌گذاری در بخشهای مختلف صنعت دقت کافی باید مبذول گردد.

صنایع داخلی را که مشخصاً برای عرضه نهاده‌ها به بنگاههای مناطق پردازش صادرات طراحی شده‌اند، فعالانه مورد تشویق قرار داده باشند.

توضیح دقیق این مسئله هر چه که باشد، ظاهر ارقام نشان می‌دهد که شرکتهای مناطق پردازش صادرات جمهوری کره نه تنها ارتباطات معتناهی با عرضه‌کنندگان داخلی نهاده‌ها حفظ می‌کنند، بلکه در این رابطه حتی از مجموع شرکتهای خارجی نیز پیشی گرفته‌اند.^۱

۲. ترتیبات مقاطعه کاری فرعی^۲

زمان کوتاهی پس از تاسیس منطقه پردازش صادرات ماسان در سال ۱۹۷۱، عیان گردید که بنگاههای مناطق پردازش صادرات نه تنها به تأمین نهاده‌های مادی از داخل کره علاقمندند، بلکه به نحو روز-افزونی مایلند بخشی از تولید خود را به شکل مقاطعه کاری فرعی به بنگاههای داخلی

است، با این وجود این صنایع در منطقه پردازش صادرات کماکان بی اهمیت باقی مانده‌اند. از آنجا که صنایع مختلف در تمایل به ایجاد ارتباط با عرضه‌کنندگان داخلی، بسیار متفاوت هستند، این عامل ساختاری میتواند به توضیح شواهد آماری تا حدودی کمک نماید.

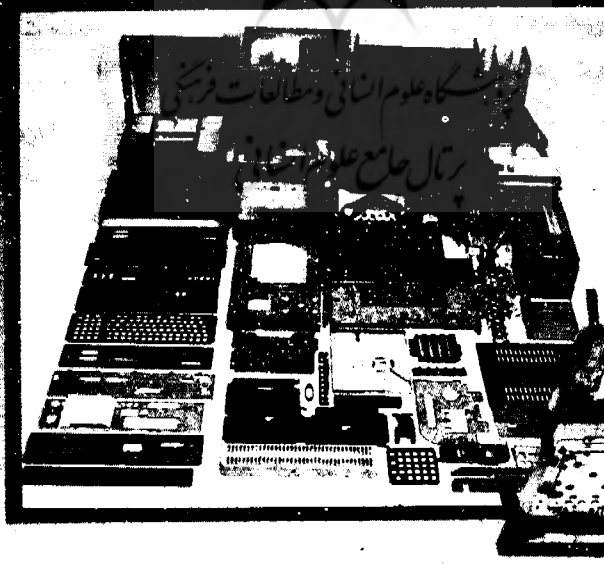
ثانیاً، تراکم صنعتی منطقه پردازش صادرات ماسان ممکن است در این رابطه موثر بوده باشد. این فرض که تمرکز صنعتی بطور اعم، و تمرکز بخش خاصی از صنعت بطور اخص، از طریق ارائه بازارهای به اندازه کافی بزرگ برای تخصص یافتن در تولید قطعات و قطعات منفصله، تولیدکنندگان کوچک و متوسط را جلب می‌نماید، معقولانه بنظر می‌رسد.

ثالثاً، هم چنین ممکن است که هر یک از بنگاههای واقع در منطقه پردازش صادرات ماسان یا دفتر مدیریت منطقه پردازش صادرات، تأسیس یا تحرک بخشیدن به

(۱) - اطلاعات ارائه شده در بخش ۳، در مورد اهمیت معاملات داخلی منطقه پردازش صادرات که از نظر آماری جزو عرضه داخلی به حساب آمده‌اند، لزوماً این نتیجه را بی اعتبار نمی‌سازد. انتظار می‌رود شرکتهای خارجی واقع در بیرون منطقه پردازش صادرات نیز شدیداً به نهاده‌های سایر شرکتهای خارجی متکی باشند، لکن اینکه این وابستگی تا چه حد است، معلوم نیست.

(2) Subcontracting

رونق شدید تجاری اوایل دهه ۱۹۷۰ باعث گردید تا مناطق پردازش صادرات کره نتوانند تمامی سفارشات صادراتی خود را انجام دهند، از این رو انجام بخشی از کار را به پیمانکاران فرعی کره‌ای واگذار نمودند.

واگذار نمایند. گرچه منشأ دقیق سیستم مقاطعه کاری فرعی در منطقه پردازش صادرات ماسان ظاهراً معلوم نیست، ولی این رویه به وضوح از اولین سالهای تأسیس این منطقه آغاز گردید. این امر را تا حدودی می‌توان توسط شرایط بسیار مطلوب صادرات جمهوری کره که با تأسیس مناطق پردازش صادرات توأم گردید، توضیح داد. در سالهای قبل از اولین افزایش قیمت نفت در سال ۱۹۷۳، تجارت جهانی بسرعت در حال گسترش بود. در این شرایط رونق شدید بازار، بنگاههای واقع در منطقه ماسان انجام کلیه سفارشات صادراتی را غیرممکن یافتند؛ و با تصویب مقامات رسمی، این رویه ایجاد گردید که بخشی از کارهای ساده‌تر در خارج از منطقه انجام شود. بعنوان بازتابی از روند مذکور، قانون منطقه آزاد صادرات سال ۱۹۷۱ که منطقه پردازش صادرات ماسان طبق آن تأسیس گردیده بود، در سال ۱۹۷۳ مورد تجدیدنظر قرار گرفت تا مقررات مشروحتی در مورد پیش شرطها و سازماندهی «پردازش در خارج از منطقه»، یا به عبارت دیگر ترتیبات پیمانکاری فرعی را شامل گردد. این امر اکنون در شرایط زیر امکان‌پذیر می‌گردید:

(الف) فرآیند ساخت نیازمند استفاده از آن کالا باشد،

(ب) پردازش بخشی از کار در خارج

از منطقه پردازش صادرات، بیش از ۳۰ درصد^۱ کل فرآیند ساخت، برحسب هزینه‌های تولید، نباشد،

(ج) کالاهای پردازش یا تولید شده بوسیله فعالیت‌های خارج از منطقه، قطعات منفصله یا محصولات واسطه‌ای برای فرآیندهای تولیدی باشند که در منطقه پردازش صادرات نهائی می‌شوند.

مقاطععه کاری فرعی از زمانهای بسیار دور تا حدود زیادی بخشی اساسی از ساختار صنعتی ژاپن را شکل داده و هنوز هم شکل می‌دهد. واضح است مزایایی که به کاربرد آن در ژاپن منتهی گردید، در ترتیبات پردازش در خارج از منطقه پردازش صادرات کره نیز وجود داشته باشد. بعنوان نمونه، یک بنگاه واقع در داخل منطقه می‌تواند با نیروی کاری در اندازه استاندارد فعالیت نماید و از پردازش خارج از منطقه برای پاسخگویی به افزایش ناگهانی سفارشات استفاده نماید. بعلاوه یک شرکت در درون منطقه پردازش صادرات با کنترات دادن کارهای ساده‌تر و استاندارد و تمرکز به تولیدات پیچیده‌تر می‌تواند از سرمایه، تخصص و فضایش حداکثر استفاده مطلوب را ببرد.

تا آنجا که به بنگاههای «متوکل»^۲ واقع در خارج از منطقه مربوط می‌شود، این بنگاه‌ها می‌توانند تماماً در جهت برطرف نمودن تقاضای بنگاههای «معمد»^۳ واقع در

(۱) - این رقم اخیراً به ۶۰ درصد افزایش یافته است.

(3) Trusted Firms

منطقه فعالیت نمایند، که در این صورت آنها عملاً بصورت شرکتهای فرعی هستند. یا ارتباط می‌تواند حتی نزدیکتر باشد، بنحوی که بنگاههای متوکل بصورت شعبه‌ای از بنگاه معتمد باشند. امکان سوم آن است که هیچ‌گونه ارتباط ساختاری دائمی وجود نداشته باشد، اما بنگاه متوکل آماده است تا گاه به گاه سفارشات بنگاه معتمد را انجام دهد و ترتیبات لازم برای افزایش یا کاهش نیروی کار، حمل و نقل و خرید تدارکات را خود فراهم آورد.

اما میزان پردازش در خارج از منطقه به چه میزان بوده است؟ آیا این امر حاکی از عامل ارتباطی قابل ملاحظه‌ای است؟ وضعیت امر در منطقه پردازش صادرات ماسان به خوبی ثبت شده و ذیلاً به تفصیل بیشتر مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد (نگاه کنید به جدول ۱۵)!

از سال ۱۹۷۸ تا ۱۹۸۵ افزایش چشمگیری در تعداد بنگاههای متوکل به وجود آمد. در سال ۱۹۷۸ تعداد ۹۹ بنگاه واقع در خارج از منطقه ماسان اجازه داشتند

که عملیات پیمانکاری فرعی را برای بنگاههای واقع در منطقه پردازش صادرات انجام دهند. تا سال ۱۹۸۴ این تعداد به بیش از دو برابر افزایش یافت و به ۲۵۲ بنگاه رسید و در سال ۱۹۸۵ این تعداد به ۱۹۳ بنگاه کاهش یافت، لکن تعداد سفارشات در خلال سالهای ۱۹۷۸ و ۱۹۸۵ بیش از دو برابر گردید و ارزش سفارشات به قیمتهای جاری، سه برابر شد. پس از تعدیل متناسب، رشد واقعی ارزش سفارشات به ۳۸ درصد رسید که نرخ رشد سالانه ۴/۷ درصد را نشان می‌داد.

ستون آخر جدول ۱۵ نشان دهنده نسبت پردازش در خارج از منطقه است که بصورت نسبت پرداخت به کارگران بنگاه متوکل به کل پرداخت به کارگران توسط بنگاههای منطقه پردازش صادرات تعریف شده است. این نسبت که از ۱۲/۶ درصد در سال ۱۹۷۸ به ۲۱/۴ درصد در سال ۱۹۸۵ افزایش یافته، حاکی از آن است که بازاء هریک دلار مزد پرداختی در منطقه ماسان، ۰/۲۱ دلار مزد توسط پیمانکاران فرعی خارج از

در اصطلاح فنی مورد استفاده توسط منطقه پردازش صادرات ماسان، یک بنگاه معتمد بنگاهی است در منطقه پردازش صادرات که به او اجازه داده شده ترتیبی اتخاذ نماید که بخشی از فرآیند ساخت محصولاتش در خارج از منطقه صورت گیرد. یک بنگاه متوکل بنگاهی است در خارج منطقه پردازش صادرات که به او اجازه داده شده تا از جانب بنگاه معتمد به تولید و پردازش نهاده‌های معاف از عوارض گمرکی بپردازد.

(۱) - دسترسی به آمار و اطلاعات در مورد منطقه پردازش صادرات ایری از جامعیت کمتری برخوردار است، لکن در سال ۱۹۸۵ ارزش سفارشات پردازش در خارج از منطقه ایری تنها ۷ درصد رقم متناظر برای منطقه ماسان بود.

منطقه ماسان پرداخت شده بود.

جدول (۱۵) - منطقه پردازش صادرات ماسان: پردازش در خارج از منطقه، ۱۹۸۵ - ۱۹۷۸

سال	۱۹۷۸	۱۹۷۹	۱۹۸۰	۱۹۸۱	۱۹۸۲	۱۹۸۳	۱۹۸۴	۱۹۸۵	
تعداد بنگاههای متوکل	۹۹	۹۹	۱۰۸	۱۱۴	۱۱۷	۲۰۷	۲۵۲	۱۹۳	
تعداد	۲۹۸۲	۳۲۳۹	۳۳۸۶	۳۷۵۴	۴۴۹۷	۵۱۷۳	۶۴۴۸	۶۶۰۸	
مغایشات به بنگاههای متوکل	به ارزش جاری	به هزار دلار	۷۱۷۹	۹۶۸۲	۱۲۴۰۰	۱۳۶۲۳	۱۴۸۸۱	۱۸۵۷۵	۲۱۵۹۹
		شاخص (۱۹۷۸=۱۰۰)	۱۰۰	۱۳۴/۹	۱۷۲/۷	۱۸۹/۸	۲۰۷/۳	۲۵۸/۷	۳۳۴/۸
مغایشات به بنگاههای متوکل	ارزش به قیمت ثابت	شاخص قیمتها (الف) (۱۹۷۸=۱۰۰)	۱۰۰	۱۲۰/۹	۱۷۴/۲	۲۰۷/۱	۲۱۸/۵	۲۱۷/۲	۲۱۸/۳
		به هزار دلار	۷۱۷۹	۸۰۰۸	۷۱۱۸	۶۵۷۸	۶۸۱۱	۸۵۵۲	۹۸۹۴
پرداخت - دستمزد به بنگاههای متوکل (هزار دلار)	نسبت پردازش در خارج از منطقه (ب) (درصد)	شاخص (۱۹۷۸=۱۰۰)	۱۰۰	۱۱۱/۵	۹۹/۲	۹۱/۶	۹۴/۹	۱۱۹/۱	۱۳۷/۸
		پرداخت - دستمزد به بنگاههای متوکل (هزار دلار)	۶۹۰۰	۹۷۰۰	۱۲۳۰۰	۱۳۷۰۰	۱۶۹۰۰	۱۷۵۰۰	۲۱۷۰۰
			۱۲/۶	۱۲/۹	۱۸	۱۸/۹	۲۱/۷	۲۱/۴	

مأخذ: دفتر مدیریت منطقه پردازش صادرات،

(الف) شاخص قیمت عمده فروشی محصولات ساخته شده.

(ب) پرداخت دستمزد به بنگاههای متوکل بعنوان درصدی از کل دستمزدهای پرداختی توسط بنگاههای

منطقه پردازش صادرات.

سفارشات منطقه، ماسان، ۷۵ هزار شغل در جمهوری کره ایجاد نموده است.

اطلاعاتی در مورد «شدت» پیمانکاری فرعی در بخشهای مختلف صنعتی ارائه می‌نماید. ملاحظه می‌شود که ساخت کالاهای الکترونیکی و الکتریکی بیش از دو سوم کلیه اشتغال خارج از منطقه پردازش صادرات را (در نتیجه سهم غالب آنها در منطقه پردازش صادرات) تشکیل می‌دهند، حال آنکه تولید منسوجات و پوشاک به میزانی بسیار بیشتر بالا ترین تعامیل را به

از جدول (۱۶) چنین برمی‌آید که سهم اشتغال پردازش‌های خارج از منطقه در کل اشتغال منطقه پردازش صادرات ماسان در سال ۱۹۸۵ معادل ۲۵/۷ درصد بود. این رقم که ۴/۳ درصد بیش از سهم پردازش در خارج از منطقه بر مبنای دستمزد پرداختی بود، حاکی از آن است که دستمزدهای پائین‌تری به کارگران خارج از منطقه پرداخت می‌شود. علاوه بر این، جدول (۱۶)

جدول (۱۶) - منطقه پردازش صادرات ماسان: اثرات اشتغالی پردازش در خارج از منطقه بر حسب بخشهای صنعتی در سال ۱۹۸۵

بخش صنعتی	تعداد شاغلان در منطقه پردازش صادرات ماسان	تعداد شاغلان در منطقه نگاهبای متوکسل	سهم اشتغال پردازش در خارج از منطقه در اشتغال منطقه ماسان (درصد)
برق و الکترونیک	۱۷۹۲۶	۲۸۲۱	۲۶/۹
فلزات آهنی	۹۶۰	۱۴۸	۱۵/۴
فلزات غیر آهنی	۱۹۸	۱۴	۷/۱
ماشین آلات	۴۵۶	۶	۱/۳
ماشین آلات دقیق	۳۹۸۲	۱۰۱۲	۲۵/۴
منسوجات و پوشاک	۷۷۵	۴۷۲	۶۰/۹
کفش	۳۶۰۸	۷۶۳	۲۱/۱
سایر	۱۰۷۸	۲۲۵	۲۰/۹
جمع	۲۸۹۸۳	۷۴۶۱	۲۵/۷

مأخذ: دفتر مدیریت منطقه پردازش صادرات ماسان و

Ki - Suk Lee, «Hidden Effects of Massan EPZ on Regional Spatial Structure» (Seoul, National University Department of Geography, 1985) (mimeo), p. 8.

داخل شدن در ترتیبات پیمانکاری فرعی ظاهر می‌سازد. در مجموع، تقریباً ۷۵ هزار نفر طبق سفارشات منطقه پردازش صادرات ماسان، در پردازش خارج از منطقه مشغول به کار بودند.

تحقیقات اخیر در زمینه اثرات اقتصادی منطقه‌ای منطقه پردازش صادرات ماسان دو ویژگی خاص دیگر پردازش در خارج از منطقه را تعیین کرده است.

(الف) بنگاه‌های متوکل موسساتی کوچک هستند. در سال ۱۹۸۵، ۶۲ درصد از تمامی بنگاه‌های متوکل کمتر از ۵۰ نفر شاغل و ۳۰ درصد دیگر کمتر از ۲۰۰ نفر شاغل داشتند.

(ب) در ارتباط با محل استقرار، ۳۴ درصد از بنگاه‌های متوکل (در سال ۱۹۸۵) در «ماسان سیتی»، ۵۲ درصد در حومه ماسان سیتی و ۱۴ درصد دیگر در مناطق روستائی کشور قرار داشتند. به علاوه، معلوم شده است که ۷۴ درصد از کل اشتغال ایجاد شده توسط سفارشات منطقه ماسان در مناطق دور از ماسان سیتی بوده است.

بنگاه‌های منطقه پردازش صادرات ماسان آشکارا سفارشات پردازش در خارج از منطقه را در سراسر جمهوری کره توزیع کرده‌اند. سفارشات که آنها به مناطق خارج از ماسان سیتی دارند، در سال ۱۹۸۵، معادل ۲۴۰۰ شغل ایجاد نمود. از این رو، یکی از نتایجی که از موضوع پردازش در خارج از

منطقه بدست می‌آید، ارتباطات متقابل گسترده‌ایست که بین بنگاه‌های منطقه پردازش صادرات و شرکای پیمانکار فرعی ایجاد گردیده است. انتظار می‌رود که پیمانکاری فرعی، در صورت افزایش سرمایه‌گذاری در منطقه پردازش صادرات ماسان، همچنان افزایش یابد. قبلاً، درخواست‌هایی برای ساده‌نمودن رویه‌های اداری مربوطه صورت گرفته است و انتظار می‌رود این درخواست‌ها با واکنش مثبتی از سوی دولت روبه‌رو شود، چرا که به عقیده دولت، پردازش در خارج از منطقه باعث افزایش سرعت استفاده از مواد اولیه داخلی و جذب نیروی کار شهری و روستائی - بدون جابجائی اضافی در جمعیت - گردیده است.

۳. فروش در بازار داخلی و فروش‌های

میان بنگاه‌های منطقه پردازش صادرات

پیش از این اشاره شد که خرید و فروش داخلی بنگاه‌های مناطق پردازش صادرات، آنگونه که در آمار موجود تعریف گردیده، همچنین آن دسته از معاملاتی که بین بنگاه‌های منطقه صورت می‌گیرد را نیز شامل می‌گردد^۱. ذیلاً به تفصیل نشان داده خواهد شد که معاملات بیسن مناطق پردازش صادرات به ابعاد قابل ملاحظه‌ای رسیده‌اند و در هنگام بحث در مورد مقوله ارتباط باید بنحو مناسبی لحاظ شوند.

به منظور روشنی مطلب، این بخش ابتدا

(۱)- این بنگاه‌ها می‌توانند در همان منطقه یا در سایر مناطق پردازش صادرات جمهوری کره واقع شده باشند.

صادر شوند، لکن در طی سالیان برخی از سیاستهاست تر شده اند، و به بنگاهها اجازه داده شده تا ۳۰ درصد صادرات سال قبل را در بازار داخلی بفروش برسانند. لکن، اغلب، این قطعات منفصله هستند که در داخل به فروش می‌رسند و کالاهای نهائی- شده. با این وجود، کلیه بخشهای صنعتی واقع در منطقه ماسان در سالهای ۱۹۸۵ و ۱۹۸۶ از فروش در بازار داخلی بهره جستند. (نگاه کنید به جدول ۱۷)

در عمل، فروش در بازار داخلی تنها سهمی کوچک از کل ارزش تولید منطقه

به بررسی فروشهای داخلی خاص (که با عنوان «فروش به بازار داخلی» نامیده می‌شود) می‌پردازد، سپس به معاملات بین بنگاههای مناطق پردازش صادرات (که حسب مورد، با عنوان «فروش بین مناطق» یا «خریدهای بین مناطق» نامیده می‌شود) پرداخته خواهد شد.

فروش بخشی از تولیدات مناطق پردازش صادرات به بازار داخلی را میتوان بعنوان ارتباط پیش-رومدنظر قرار داد. این فروشها ابتدائاً پیش‌بینی نشده بودند؛ زیرا کلیه محصولات مناطق پردازش صادرات قرار بود

پردازش در خارج از مناطق باعث افزایش استفاده از مواد اولیه داخلی و جذب نیروی کار شهری و روستائی گردیده، بدون آنکه جابجائی نامطلوبی در جمعیت ایجاد نماید.

جدول (۱۷) منطقه پردازش صادرات ماسان: فروش داخلی بخشهای صنعتی در سالهای منتخب (هزار دلار)

بخش صنعت	۱۹۸۱	۱۹۸۳	۱۹۸۵	(الف) ۱۹۸۶
برق و الکترونیک	۴۸۷	۱۷۲۸	۲۵۸۲	۲۲۱۵
فلزات آهنی	۷۲	۸۰	۱۱۳	۳۵۱
فلزات غیر آهنی	۹۰	۳۷۲	۳۳۳	۳۹۸
ماشین آلات	۱۱۳۶	۱۲۲۲	۷۹۱	۶۷۱
ماشین آلات دقیقه	۶	۳۰۹	۳۷۱	۷۱۸
کفش	—	—	۱۵	۱۷
منسوجات پوشاک	—	۹	۶۳	۲
سایر	۱۱۶	۲۶۲	۳۵۸	۳۳۴
جمع	۱۹۰۷	۳۹۸۱	۴۶۲۶	۴۷۰۶

مأخذ: دفتر مدیریت منطقه پردازش صادرات ماسان (الف) تا پایان ژوئیه.

فروشها، جدول (۱۸) به وضوح حاکی از آن است که صنایع مهندسی و فلزی بطور اعم، و صنایع برق و الکترونیک بطور اخص، سهم عمده را در اختیار دارند، در حالیکه صنایع منسوجات و پوشاک و کفش، تقریباً بطور کامل به صادرات متکی هستند. این الگو، به شکلی غیرمستقیم، سهم غالب فروش قطعات منفصله در بازار داخلی را تایید می کند.

ماسان را تشکیل می دهد. در سال ۱۹۸۱ این فروشها به ۱/۹ میلیون دلار یا حدود ۰/۳ درصد کل ارزش تولید بالغ گردیدند. در سال ۱۹۸۶ این رقم به ۴/۶ میلیون دلار (۰/۶ درصد) افزایش یافته بود، لکن میتوان مشاهده کرد که در خلال دوره ۱۹۸۵-۱۹۸۱، نرخ رشد فروش در بازار داخلی بسیار بالا بود و به قیمتهای جاری به ۲۵ درصد در سال رسید. در ارتباط با ترکیب بخشی این

تقریباً بطور کامل به شکل نهاده‌های واسطه‌ای به سایر بنگاه‌های منطقه پردازش صادرات ارسال شده‌اند، که از نظر آماری، بعنوان نهاده‌های تأمین شده از داخل محسوب می‌گردند. پی آمده‌های این امر در بخشهای بعدی که مروری اجمالی دارد بر ارتباطات ایجاد شده بین مناطق پردازش صادرات و جمهوری کره مورد بحث قرار خواهد گرفت.

شرح کاملی از مقاصد فروش بنگاه‌های منطقه پردازش صادرات، ماسان در جدول (۱۸) آمده است. جدول مذکور چنین نشان می‌دهد که از سال ۱۹۷۷ به بعد حدود ۱۴ درصد از کل تولید به سوی بازارهای صادراتی هدایت نشده‌اند؛ سهم تولیدات غیرصادراتی در سال ۱۹۸۳ به اوج خود (۲۰ درصد) رسیده است. همانگونه که اطلاعات موجود برای سالهای ۱۹۸۱، ۱۹۸۳ و ۱۹۸۵ نشان می‌دهد، این فروشها

جدول (۱۸) منطقه پردازش صادرات ماسان: تولید و مقاصد فروش ۱۹۸۵ - ۱۹۷۱ (هزار دلار)

سال	کل تولید	صادرات	تولیدات غیرصادراتی		
			ارزش	درصد از تولید	سهم بازار داخلی
۱۹۷۱	۸۵۷	۸۵۷	-	-	-
۱۹۷۲	۹۷۳۹	۹۷۳۹	-	-	-
۱۹۷۳	۷۰۳۷۴	۷۰۳۷۴	-	-	-
۱۹۷۴	۱۸۱۵۴۷	۱۷۷۷۸۲	۳۷۶۵	۲/۱	..
۱۹۷۵	۱۷۴۸۰۳	۱۶۹۴۱۵	۵۳۸۸	۳/۱	..
۱۹۷۶	۳۰۳۰۰۱	۲۸۵۷۱۶	۱۷۲۸۵	۵/۷	..
۱۹۷۷	۳۶۷۹۱۸	۳۴۷۰۷۶	۲۰۸۴۲	۵/۷	..
۱۹۷۸	۴۸۴۷۸۹	۴۱۶۳۷۴	۶۸۴۱۵	۱۲/۱	..
۱۹۷۹	۶۰۰۵۵۸	۵۱۲۹۵۷	۸۷۶۰۲	۱۲/۶	..
۱۹۸۰	۶۲۸۱۰۰	۵۳۸۲۸۵	۸۹۸۱۵	۱۴/۳	..
۱۹۸۱	۶۹۶۳۴۱	۵۹۶۲۹۳	۱۰۳۵۴۸	۱۴/۹	۱۰۱۶۴۱
۱۹۸۲	۶۰۱۳۴۲	۴۸۹۱۹۸	۱۱۲۱۴۴	۱۸/۶	..
۱۹۸۳	۷۰۶۵۳۷	۵۶۳۷۷۸	۱۴۲۷۵۹	۲۰/۲	۱۳۸۷۷۸
۱۹۸۴	۸۷۸۶۰۱	۷۳۹۶۷۲	۱۳۹۱۲۹	۱۵/۸	..
۱۹۸۵	۸۰۹۳۱۹	۷۶۸۰۰۷	۱۱۱۳۱۲	۱۳/۸	۱۰۶۶۸۶

مأخذ: دفتر مدیریت منطقه پردازش صادرات ماسان

سهم فروش داخلی از کل فروش مناطق پردازش صادرات کمتر از یک درصد است و این کالاها عمدتاً قطعات منفصله هستند تا کالاهای نهائی شده.

۴. ارتباطات ساختاری: یک بررسی اجمالی

برای دستیابی به مروری اجمالی در مورد محدوده و ساختار ایجاد ارتباط، ذیلاً نگاه دقیق تری به ترکیب ارزش تولید منطقه پردازش صادرات ماسان افکنده می شود. سال ۱۹۸۵ برای انجام این امر انتخاب شده است، چرا که آخرین سالی است که تمامی آمارهای مورد نیاز آن موجود می باشد. در هر صورت، سال مذکور را میتوان نشانگر نسبتاً خوبی از ساختار تولید در منطقه ماسان در سالهای اخیر دانست.

نمودار (۱) ارزش تولید سال ۱۹۸۵ را از دو جنبه طبقه بندی می نماید: این نمودار نشان می دهد که چگونه تولید به وجود آمده و به سوی کدامیک از بازارها هدایت شده است. نتایج زیر بدست می آید:

نسبت ارزش افزوده، یعنی، سهم ارزش افزوده در کل ارزش تولید به $13/7$ درصد رسید که حاکی از میزان نسبتاً پائین پردازش صنعتی است. دستمزدها به تنهایی $9/9$ درصد ارزش تولیدات، و سود و بهره $3/8$ درصد دیگر را تشکیل می دادند^۱.

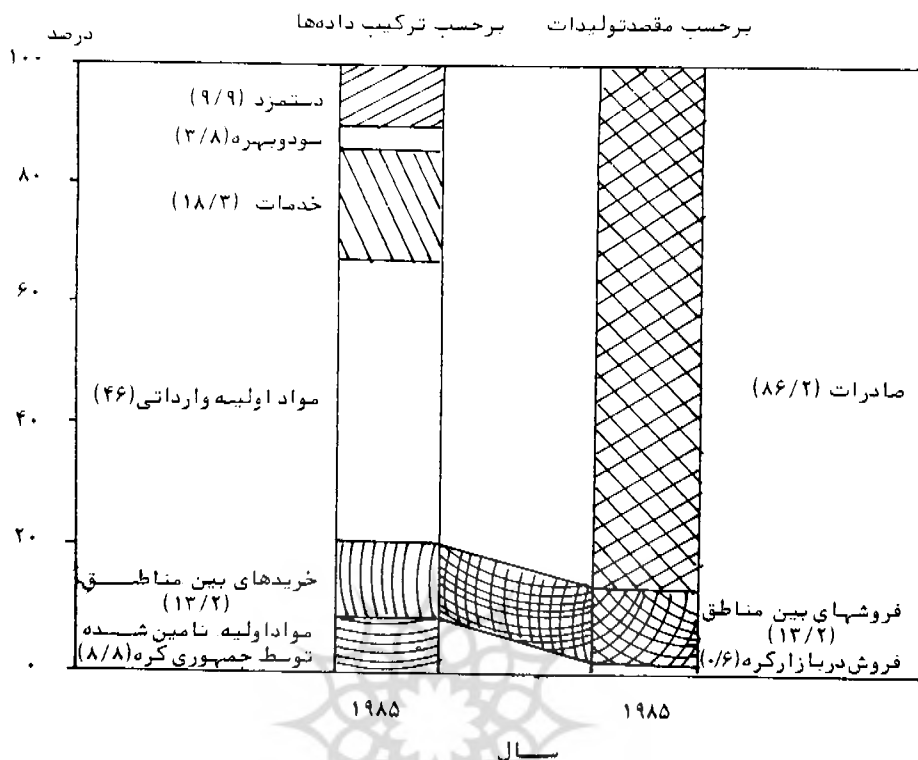
نسبت مواد اولیه داخلی، یعنی، سهم

مواد اولیه داخلی در کل ارزش تولید، در صورتی که تعریف جامع که دربرگیرنده خریدهای بین مناطق ($13/2$ درصد) است بکار برده شود، به 22 درصد رسید. مواد اولیه تامین شده از خارج از منطقه، به تنهایی $8/8$ درصد ارزش تولید را تشکیل می داد. اینکه آیا خریدهای مناطق پردازش صادرات از یکدیگر باید به عنوان عرضه داخلی محسوب گردد یا خیر، نکته قابل بحثی است. از یک سو، این خریدها به عوض برآورده ساختن انتظار ایجاد ارتباط که به گسترش اثرات اقتصادی منجر می گردد، ماهیت جزیره ای (جدای) منطقه را تداوم می بخشند و از سوی دیگر، خریدهای مناطق از یکدیگر باعث ایجاد ارزش افزوده داخلی بیشتری می گردند (در صورتی که شق دیگر، واردات مواد اولیه از خارج باشد). به علاوه مواد اولیه عرضه شده از خارج از منطقه میتواند درصد وارداتی بالایی داشته باشد، که در این صورت تمایز بین عرضه داخلی را به مفهوم مضیق و موسع آن، نامشخص تر می سازد.

نسبت محتوای داخلی، یعنی، مجموع سهم دستمزدها، اجاره ها، خدمات و مواد اولیه داخلی در ارزش تولید^۱ - در نتیجه

(۱) - سهم اجاره به تنهایی به رقم ناچیز $0/2$ رسید.

نمودار (۱). منطقه پردازش صادرات ماسان: ترکیب ارزش تولید در سال ۱۹۸۵

نشان می‌دهد ۸۶/۲ درصد صادر شده، ۱۳/۲ درصد به سایر مؤسسات منطقه پردازش صادرات فروخته شده و ۰/۶ درصد آن به بازار داخلی جمهوری کره رسیده است. نمودار (۲) نکات بیشتری را از نقش

اهمیت والای خدمات که به تنهایی ۱۸/۳ درصد ارزش تولید را تشکیل می‌داد - به ۵۰/۴ درصد رسید. در ارتباط با مقصد فروشهای منطقه ماسان در سال ۱۹۸۵، نمودار شماره (۱)

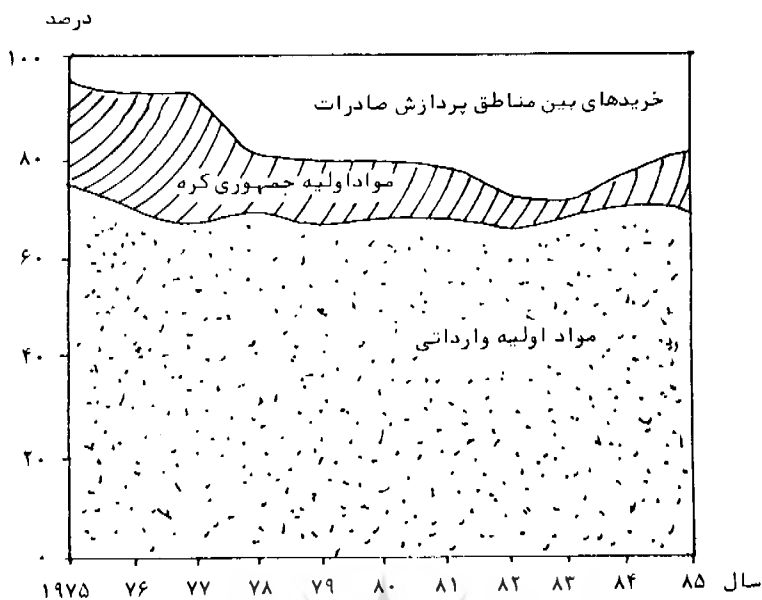
۱- این تعریف محتوای داخلی، بر اساس فرضیات غیرواقعی زیر (که بواسطه نبود آمار و اطلاعات بیشتر لازم آمده است) قرار دارد.

(الف) کلیه دستمزدها محسوب گردیده‌اند، بنابراین از نقش کارگران خارجی صرف‌نظر شده است.

(ب) کلیه سودها لحاظ نشده‌اند، بنابراین نقش سودهایی که مجدداً سرمایه‌گذاری شده‌اند، لحاظ نشده است.

(ج) تنها اثرات مستقیم محسوب گردیده‌اند، بنابراین از محتوای وارداتی مواد اولیه داخلی (که لااقل در مورد مواد اولیه عرضه شده در داخل منطقه می‌تواند بسیار بالا باشد)، صرف‌نظر شده است.

نمودار (۲). منطقه پردازش صادرات ماسان: ترکیب مواد اولیه استفاده شده، ۱۹۷۵ - ۱۹۸۵

ثابت باقی ماند. نتیجه آشکاری که میتوان گرفت این است که در سال ۱۹۷۸ می‌بایست جابجائی شدیدی در منابع خرید مواد اولیه، به نفع بنگاههای واقع در منطقه پردازش صادرات و به زیان عرضه کنندگان واقع در جمهوری کره، به وقوع پیوسته باشد. در مورد ماهیت و عوامل تعیین کننده این جابجائی هیچگونه اطلاعی در دست نیست، لکن میتوان تصور کرد که شرکتهای تأمین کننده (یا تنها یک تأمین کننده بزرگ)، محل تولید خود را از خارج به داخل منطقه پردازش صادرات جابجا نموده‌اند. دلایل این امر هر چه که باشد، نقش قابل ملاحظه‌ای و متغیر معاملات بین مناطق به خودی خود یافته مهمی است که در گذشته در ادبیات مربوطه به آن هیچ توجهی

خریده‌های بین مناطق پردازش صادرات در طول زمان روشن می‌سازد. میتوان دید که در خلال دوره ۱۹۷۵ - ۱۹۸۵، سهم واردات درکل مواد اولیه در محدوده ۶۵ تا ۷۰ درصد، نسبتاً ثابت باقی مانده است و بهمین ترتیب، مواد اولیه داخلی نیز بین ۳۰ تا ۳۵ درصد کل مواد اولیه را تشکیل می‌دادند، لکن در مورد منشأ مواد اولیه داخلی تغییرات زیاد و نامنظمی به وقوع پیوست. تا سال ۱۹۷۷، سهم خریدهای بین مناطق در کل مواد اولیه کمتر از ۱۰ درصد بود؛ در سال ۱۹۷۸ با بیش از دو برابر افزایش (تنها در خلال یک سال)، به ۱۹/۵ درصد رسید و پس از آن، با استثنای سالهای ۱۹۸۲ و ۱۹۸۳ (هنگامیکه این رقم به میزان بیشتری تا حدود ۳۰ درصد افزایش یافت)، در حدود ۲۰ درصد

در سال ۱۹۸۵ سهم ارزش افزوده درکل تولید منطقه ماسان تنها ۱۳/۷ درصد بوده و دستمزدها سهمی برابر ۹/۹ درصد داشتند.

بنگاههای منطقه پردازش صادرات و بنگاههای واقع در خارج از منطقه یکسان دانسته شود. این بنگاههای خارج از منطقه در سال ۱۹۸۵ تنها ۱۲/۹ درصد از کل مواد اولیه را تأمین نموده‌اند، لکن از جنبه مقایسه منطقه‌ای، این سهم بنحوبارزی بالاست: در منطقه پردازش صادرات کاتونایک^۱ سریلانکا سهم مواد اولیه داخلی در کل مواد اولیه طی دوره ۸۵-۱۹۷۸ به ۴/۹ درصد رسید؛ در فیلیپین رقم متناظر برای منطقه پردازش صادرات با گیو^۲ به ۰/۶ درصد و برای منطقه پردازش صادرات ماکتان^۳ به ۴/۱ درصد (هر دو رقم برای دوره ۱۹۸۵-۱۹۸۱) رسید.^۴ برای تمامی مناطق پردازش صادرات مالزی، در مجموع، تنها ۲/۹ درصد کلیه مواد اولیه (طی دوره ۱۹۸۲-۱۹۸۰) از بنگاههای داخلی واقع در خارج از منطقه و ۵/۷ درصد دیگر از طریق خریدهای بین مناطق پردازش صادرات تأمین گردیدند.

۵. عوامل تعیین کننده ارتباط: انگیزش سیاسی یا بازاری در بخشهای پیشین نشان داده شد که

نشده است، لکن تحقیق بیشتری در این زمینه لازم است تا نکات ذیل معلوم گردد:

(الف) شدت معاملات بین مناطق پردازش صادرات: آیا تنها تعداد اندکی از شرکتها در این معاملات مشارکت دارند، یا آنکه شبکه متمرکمی از معاملات بین مناطق به وجود آمده است؟

(ب) منشأ بخشی معاملات بین مناطق پردازش صادرات: آیا بخشهای صنعتی بسیاری مشارکت دارند یا این مشارکت به بخش قطعات الکترونیکی محدود می‌گردد؟

(ج) ایجاد معاملات بین مناطق پردازش صادرات: آیا این معاملات بدون برنامه‌ریزی قبلی بوجود آمده‌اند یا با برنامه‌ریزی؟ در صورت اخیر، آیا این امر از طریق سرمایه‌گذاری‌های تکمیلی خارجی ایجاد گردیده یا از طریق جذب عرضه‌کنندگان کره‌ای به مناطق پردازش صادرات صورت گرفته است؟

بطور خلاصه، نشان داده شده است که سهم بسیار بالای مواد اولیه داخلی در کل مواد اولیه منطقه ماسان (۳۲/۳ درصد در سال ۱۹۸۵) نباید با ارتباطات ایجاد شده بین

(1) Katunayake

(2) Baguio

(3) Mactan

(۴)- ارقام سریلانکا و فیلیپین از بررسیهای سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (UNIDO) اخذ شده‌اند. این ارقام احتمالاً مقادیر کوچکی از خریدهای بین مناطق را نیز در برمی‌گیرند.

مناطق پردازش صادرات جمهوری کره ارتباطات قابل ملاحظه‌ای با اقتصاد داخلی برقرار نموده‌اند، گرچه این ارتباطات با بنگاه‌های واقع در خارج از منطقه پردازش صادرات تنها در حدی جزئی بوده است، با این وجود ارتباطات مذکور نشانگر استثنائی بر قاعده کلی وابستگی تقریباً کامل مناطق پردازش صادرات به مواد اولیه وارداتی می‌باشد.

بطور کلی، مشخصه مناطق پردازش صادرات در جمهوری کره و دیگر نقاط، گرایش آنها در جهت فعالیتهای واردات بر است و بنگاه‌های واقع در مناطق پردازش صادرات ترجیح می‌دهند نهاده‌ها مادی خود را از شرکتهای مادر در خارج خریداری نمایند، مگر آنکه بتوانند محصولات تولید داخل را با همان استاندارد کیفی و به قیمت‌های قابل رقابت با قیمت‌های بین‌المللی خریداری کنند. تا آنجا که عرضه کنندگان داخلی این شرایط را حائز باشند، دلیلی وجود ندارد که باور کنیم بنگاه‌های واقع در مناطق پردازش صادرات از مزیت عرضه محلی استفاده نخواهند کرد. در این حالت نه تنها مزیت‌های کاهش هزینه حمل و نقل وجود دارد، بلکه ایجاد ارتباط با بنگاه‌های داخلی می‌تواند به مشارکت فزاینده در اقتصاد داخلی منجر شده، امکان فروش سهم فزاینده‌ای از

محصول در جمهوری کره را در آینده ایجاد نماید.

تولیدات صنعتی جمهوری کره در سطح بین‌المللی به گونه فزاینده رقابت پذیر شده‌اند. در سال ۱۹۸۷، مازاد حساب جاری این کشور معادل ۱۰ میلیارد دلار برآورد شد. از دوم ژانویه ۱۹۸۹، این کشور دیگر از سیستم تعرفه‌های ترجیحی ایالات متحده آمریکا برخوردار نخواهد بود. بالا رفتن نرخ برابری بین از سال ۱۹۸۶ به رقابت پذیرتر ساختن محصولات کره در بازارهای بین‌المللی کمک کرده است. بیش از هر چیز دیگر، این رقابت پذیری فزاینده و افزایش پیچیدگی صنعتی کره است که بنگاه‌های مناطق پردازش صادرات را به استفاده بیشتر از نهاده‌های مادی عرضه کنندگان این کشور ترغیب نموده است.

این نتیجه توسط تعدادی مصاحبه در سطح شرکتهای واقع در مناطق ماسان و ایری مورد تایید قرار گرفت^۲. بررسیهای موردی به وضوح نشان داد که در هیچ مورد مدیریت بنگاه اظهار نکرده که تصمیمش در مورد نسبت مواد اولیه داخلی به مواد اولیه وارداتی تابع چیزی به جز اصول تجاری بوده است. در صورتی که نهاده‌های تولید داخل قیمت‌های قابل رقابتی با منابع عرضه خارجی داشته و کالاها از استاندارد کیفی بالا و مکنی

(1) Import - Intensive

(۲) برای انتخاب یک نمونه آماری معنی دار از بنگاه‌ها هیچگونه تلاشی صورت نگرفت و انتخاب بر مبنای تعیین بنگاه‌ها در صنایع مختلف و تمایل مدیریت بنگاه برای مصاحبه صورت گرفت.

۶۵ تا ۷۰ درصد مواد اولیه مورد استفاده مناطق پردازش صادرات کره از طریق واردات و حدود ۲۰ درصد دیگر از طریق خریدهای انجام شده بین مناطق تامین گردیده است.

آزادسازی روزافزون اجازه فروش در بازار داخلی استقبال می‌کنند، اما بیشتر مایلند بازار را شناخته و تنها پایگاه کوچکی را که احتمالاً می‌تواند در آینده گسترش یابد، ایجاد نمایند. یکی از بنگاهها (در صنعت پوشاک) هیچ گونه علاقه‌ای نسبت به بازار داخلی ابراز ننمود، زیرا در جمهوری کره محصولات این بنگاه بعنوان محصول خارجی شناخته می‌شود و بنابراین تعرفه گمرکی بالائی به آن تحمیل می‌شود و نتیجتاً این کالاها با محصولات داخلی قابل رقابت نیستند.

در هیچ موردی بنگاهها اظهار عقیده ننمودند که از سوی دولت جمهوری کره یا مدیریت منطقه فشاری در جهت خرید مواد اولیه داخلی به آنها وارد شده است. در عوض، دولت بنگاههای واقع در منطقه پردازش صادرات را «تشویق» به خرید مواد اولیه داخلی نموده است. دولت به گونه‌ای محسوس تشخیص داده است که نمی‌تواند بنگاههای واقع در این مناطق را به خرید از داخل مجبور نماید، لکن بنگاهها در مورد علاقه دولت نسبت به خرید نهاده‌ها از داخل هیچ شک و تردیدی ندارند. بنگاههای ژاپنی، که اکثریت بنگاههای منطقه را تشکیل می‌دهند، بطور اخص، از مزایای

برخوردار باشند، تمامی بنگاهها تمایل کامل خود برای خرید از داخل را اظهار داشتند. در واقع، برخی از بنگاهها حتی مایل بودند تا حدودی اولویت را به نهاده‌های تولید داخل بدهند - احتمالاً به منظور ایجاد ارتباطات تجاری بلندمدت با صنعت جمهوری کره که می‌تواند در آینده مفید باشد، یا احتمالاً برای اینکه به دولت نشان دهند آنها شرکتهائی «مسئول» هستند، در واقع، معدودی از شرکتهای اظهار نمودند که علی‌رغم اینکه قطعات تولید داخل در مقایسه با انواع وارداتی از کیفیت اندک نازلتری برخوردارند، این قطعات را خریداری می‌نمایند. این امر باعث گردیده تا بهره‌وری، بدلیل درصد بالای تردد شدن کالا، کاهش یابد، اما مصاحبه‌ها این گمان را ایجاد نمودند که این امر تنها در کوتاه‌مدت تحمل می‌شود و تلاشهایی در جریان است تا عرضه کنندگان را در کنترل کیفیت یاری نماید.

هیچ یک از بنگاههای مصاحبه شده بطور اخص تمایلی به فروش در بازار داخلی نداشتند، شاید بدلیل آنکه فروشهای صادراتی پررونق بودند و اغلب بازاریابی خارجی توسط شرکت مادر انجام می‌گرفت. تأثیری که به وجود آمد آن بود که گرچه بنگاهها از دیدگاه دولت در ارتباط با

جدول (۱۹). اعتبارات اسنادی، وجوه قابل وام دهی برای فعالیتهای مختلف اقتصادی ۱۹۸۶ -

۱۹۸۵

شرح	۱۹۸۵ تا جولای			۱۹۸۶		
	۱۹۸۵ تا جولای	۱۹۸۶ تا سپتامبر	از ۱۳ سپتامبر	۱۹۸۵ تا جولای	۱۹۸۶ تا سپتامبر	از ۱۳ سپتامبر
تولید کالاهای صادراتی	۷۵۰	۷۳۰	۷۰۰	۸۴/۵	۸۲/۲	۷۸/۸
خرید مواد اولیه داخلی	۸۲۰	۸۰۰	۷۸۰	۹۲/۳	۹۰/۱	۸۷/۸
واردات مواد اولیه جهت مضارفات صادراتی	۵۷۰	۵۵۰	۵۳۰	۶۴/۲	۶۱/۹	۵۹/۷
خرید کالاهای نهائی شده داخلی	۶۳۰	۶۱۰	۵۹۰	۷۰/۹	۶۸/۷	۶۶/۴
متوسط موزون	۷۴۰	۷۲۰	۶۹۰	۸۳/۳	۸۱/۱	۷۷/۷

مأخذ: بانک کره، نقل قول در Korea Times، ۲۵ ژوئیه ۱۹۸۶، و نشریه Korea Herald، ۱۱ سپتامبر

۱۹۸۶.

(الف) براساس نرخ برابری ۸۸۸ وان = ۱ دلار.

لکن بنظر می‌رسد که لااقل دو ابزار کلی سیاست‌گذاری اقتصادی در زمینه تشویق استفاده از نهاده‌های مادی داخلی وجود داشته‌اند:

(الف) در سال ۱۹۷۹، دولت صندوق خرید ماشین‌آلات را برای تامین مالی خرید ماشین‌آلات ساخت جمهوری کره توسط بنگاه‌های خصوصی، تأسیس نمود. ظاهراً هیچ دلیلی وجود ندارد که بنگاه‌های مناطق (یا بطور کلی، بنگاه‌های واقع در جمهوری کره) نتوانند از این تسهیلات استفاده کنند. بنظر می‌رسد که تقاضا از صندوق در سال ۱۹۸۶ بسیار زیاد بوده است، در حالیکه در سالهای قبل ۵۰ درصد وجوه صندوق بدلیل واکنش سرد بنگاه‌ها مورد استفاده قرار

پیروی از راهنمایی‌های دولت در کشور متبوع خود به خوبی آگاهند.

بطور خلاصه، کلیه شواهد حاکی از آن است که سیاست دولت جمهوری کره تشویق بنگاه‌های منطقه به استفاده از مواد اولیه داخلی است، در این رابطه امریه‌ای وجود ندارد، همچنین سوبسید یا دیگر ابزارهای سیاستی که بطور اخص برای استفاده بنگاه‌های منطقه در جهت تشویق آنها بوجود آمده باشد نیز وجود ندارند. خرید نهاده‌ها از داخل کشور عمدتاً از طریق ترغیب اخلاقی توسط دولت (و مدیریت منطقه) و دلایل تجاری (من جمله منافع مورد انتظار در بلندمدت) بنگاه‌های واقع در منطقه پردازش صادرات، صورت گرفته است،

گرچه بنگاههای خارج از منطقه ماسان تنها ۱۲/۹ درصد مواد اولیه این منطقه را تامین نموده‌اند، ولی این رقم در مقایسه با سایر کشورها بسیار بالاست!

۱۹۸۶ امکان داشت که بتوان ۹۲/۳ درصد از ارزش اسمی اعتبار اسنادی را به هنگام خرید نهاده‌های جمهوری کره وام گرفت، در صورتی که اگر مواد اولیه جهت صادرات وارد شده بودند، تنها ۶۴/۲ درصد ارزش آنها می‌توانست وام گرفته شود. کلیه نرخها بعداً دوبار کاهش یافتند ولی نسبت آنها ثابت باقی ماند (علت کاهش کلی نرخها، تمایل دولت و بانک کره بود که بدلیل ترس از شروع مجدد تورم، می‌خواستند بخشی از رونق اقتصاد را توسط کاهش نقدینگی از بین ببرند).

نرخهای برابری نسبتاً مطلوب وان در مقابل دلار امریکا جهت اعتبارات اسنادی خرید مواد اولیه تولید داخل، در مورد تمامی محصولات صنعتی جمهوری کره قابل اعمال است. از این رو، تولیدکنندگان واقع در منطقه پردازش صادرات مزیت خاصی ندارند. این مشاهده، بار دیگر اهمیت برخورد نه چندان متفاوت جمهوری کره را نسبت به مناطق آزاد و سایر بخشهای اقتصاد مورد تأکید قرار می‌دهد.

نگرفتند. در هشت ماه اول سال ۱۹۸۶ مبلغ ۲۲۵ میلیون وان، یا ۸۳ درصد وجوه قابل وام دهی، قرض شدند. افزایش شدید تقاضا، ناشی از پویایی کلی اقتصاد و رشد رقابت پذیری، پیچیدگی و تنوع ماشین آلات ساخت کره بوده است.

(ب) دومین اقدام تشویقی استفاده از تغییراتی در نرخ وجوه قابل وام دهی برای اعتبارات اسنادی است. در عملیاتی که در واقع «تنزیل مجدد» است، بانک کره هرچند گاه نرخ برابری جدیدی را برای وان در مقابل دلار امریکا برای چهار طبقه از معاملات: تولید کالاهای صادراتی، خرید مواد اولیه داخلی؛ واردات مواد اولیه برای صادرات؛ و خرید کالاهای نهائی شده داخلی تعیین می‌کند. این نرخهای برابری و نحوه تغییر آنها از سال ۱۹۸۵ در جدول (۱۹) درج گردیده است.

بنظر می‌رسد که نرخ برابری بکاررفته برای خرید مواد اولیه داخلی همواره مطلوبترین نرخ بوده است. به علاوه، به عنوان نمونه، از سال ۱۹۸۵ تا ۲۴ ژوئیه

به نقل از:

D. Healey and W. Lutkenhorst, «Export Processing Zones: The Case of Republic Of Korea», *Industry and Development* (Vienna: UNIDO Pub., 1989), pp 24-42.